

LIETUVOS RESPUBLIKOS
IŠMOKŲ VAIKAMS ĮSTATYMO 2, 3, 4, 6, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 17, 18 STRAIPSNIŲ,
TREČIOJO, ŠEŠTOJO SKIRSNIŲ PAVADINIMŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO IR
21 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
Į S T A T Y M A S

2011 m. gruodžio 1 d. Nr. XI-1756
Vilnius

(Žin., 1994, Nr. [89-1706](#); 2004, Nr. 88-3208, Nr. [152-5534](#); 2006, Nr. [17-592](#), Nr. [68-2496](#); 2008, Nr. [81-3175](#), Nr. [149-6016](#); 2009, Nr. [25-982](#), Nr. [25-983](#), Nr. [25-984](#); 2010, Nr. [41-1933](#), Nr. [157-7972](#); 2011, Nr. [77-3721](#))

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Bazinė socialinė išmoka** – rodiklis socialinės apsaugos išmokoms apibrėžti ir apskaičiuoti, kurio dydį teisės aktų nustatyta tvarka tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė).

2. **Bendrai gyvenantys asmenys** – kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme (toliau – Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas).

3. **Globojamas vaikas** – vaikas, kuriam įstatymų nustatyta tvarka yra nustatyta vaiko laikinoji arba nuolatinė globa ar rūpyba.

4. **Išmokos vaikams** (toliau – **išmokos**) – periodinės ir vienkartinės piniginės išmokos, skiriamos ir mokamos vaikams ir pilnamečiams asmenims, nėsčioms moterims, vienam iš vaiko tėvų ar globėjų (rūpintojų) šio įstatymo nustatytais sąlygomis ir tvarka.

5. **Lietuvos Respublikoje nuolat gyvenantys asmenys** – Lietuvos Respublikos piliečiai ir Lietuvos Respublikoje nuolat gyvenantys užsieniečiai, kurių duomenys apie gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje, o neturinčių gyvenamosios vietos – apie savivaldybę, kurios teritorijoje jie gyvena, yra įrašyti į Lietuvos Respublikos gyventojų registrą.

6. **Socialinė rizika** – kaip ši sąvoka apibrėžta Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme.

7. **Vaiko globėjas (rūpintojas)** – fizinis ar juridinis asmuo, kuriam įstatymų nustatyta tvarka pavesta be tėvų globos likusio vaiko priežiūra, auklėjimas, teisių bei interesų gynimas ir atstovavimas jam.“

2 straipsnis. 3 straipsnio papildymas 7 punktu

Papildyti 3 straipsnį 7 punktu:

„7) globos (rūpybos) išmokos tikslinis priedas.“

3 straipsnis. 4 straipsnio 2 dalies pakeitimas

Pakeisti 4 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Išmokoms administruoti skiriama nuo 2 iki 4 procentų šio įstatymo reglamentuotoms išmokoms mokėti skirtų lėšų. Konkretų išmokoms administruoti skiriamų lėšų procento dydį iki biudžetinių metų pradžios nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras. Išmokoms administruoti panaudojama ne didesnė lėšų suma negu nustatytas išmokoms administruoti skiriamų lėšų procento dydis nuo panaudotų lėšų išmokoms mokėti.“

4 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„6 straipsnis. Išmoka vaikui

1. Bendrai gyvenančių asmenų auginamam ir (ar) globojamam vaikui nuo gimimo dienos iki 2 metų yra skiriama ir mokama 0,75 bazinės socialinės išmokos dydžio išmoka per mėnesį, jeigu vidutinės bendrai gyvenančių asmenų pajamos, nustatytos Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje, vienam asmeniui per mėnesį yra mažesnės negu 1,5 valstybės remiamų pajamų dydžio.

2. Bendrai gyvenančių asmenų auginamam ir (ar) globojamam vaikui, kuriam globa (rūpyba) nustatyta šeimoje, yra skiriama ir mokama 0,4 bazinės socialinės išmokos dydžio išmoka per mėnesį, jeigu vidutinės bendrai gyvenančių asmenų pajamos, nustatytos Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje, vienam asmeniui per mėnesį yra mažesnės negu 1,5 valstybės remiamų pajamų dydžio:

1) kai vaikas yra nuo 2 iki 7 metų;

2) kai vaikas yra nuo 7 iki 18 metų, jeigu bendrai gyvenantys asmenys augina ir (ar) šeimoje globoja tris ar daugiau vaikų. Išmoka mokama, kol kiekvienam vaikui sukaks 18 metų, jeigu šių bendrai gyvenančių asmenų vyresni kaip 18 metų vaikai ar buvę šeimoje globojami vaikai mokosi pagal bendrojo ugdymo programą, pagal formaliojo profesinio mokymo programą pirmajai kvalifikacijai įgyti arba studijuoja aukštojoje mokykloje pagal dieninės studijų formos nuosekliųjų studijų programą ar nuolatinės studijų formos programą (įskaitant ir akademinių atostogų laikotarpį), bet ne ilgiau kaip iki jiems sukaks 24 metai.

3. Išmoka vaikui neskiriama arba jos mokėjimas nutraukiamas, jeigu:

1) nepilnametis yra emancipuotas;

2) nepilnametis yra susituokęs;

3) nepilnametis yra suimtas, atlieka su laisvės atėmimu susijusią bausmę, jam Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – Baudžiamojo proceso kodeksas) nustatyta tvarka paskirtos priverčiamosios stacionarinio stebėjimo specializuotose psichikos sveikatos priežiūros įstaigose medicinos priemonės, paskelbta jo paieška arba jis teismo pripažintas nežinia kur esančiu, – kol neišnyksta nurodytos aplinkybės.“

5 straipsnis. Trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimas

Trečiojo skirsnio pavadinime po žodžių „išmoka ir“ įrašyti žodžius „globos (rūpybos) išmokos tikslinis priedas“ ir skirsnio pavadinimą išdėstyti taip:

„TREČIASIS SKIRSNIS

GLOBOS (RŪPYBOS) IŠMOKA IR GLOBOS (RŪPYBOS) IŠMOKOS TIKSLINIS PRIEDAS, VIENKARTINĖ IŠMOKA ĮSIKURTI“.

6 straipsnis. 8 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 8 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„8 straipsnis. Globos (rūpybos) išmoka ir globos (rūpybos) išmokos tikslinis priedas

1. Vaikui, kuriam nustatyta globa (rūpyba) šeimoje, šeimynoje ar vaikų globos institucijoje, jo globos (rūpybos) laikotarpiu skiriama 4 bazinių socialinių išmokų dydžio išmoka per mėnesį.

2. Jeigu pasibaigus vaiko globai (rūpybai) dėl pilnametystės, emancipacijos ar santuokos sudarymo asmuo mokosi pagal bendrojo ugdymo programą, pagal formaliojo profesinio mokymo programą ar studijuoja aukštojoje mokykloje pagal dieninės studijų formos nuosekliųjų studijų programą ar nuolatinės studijų formos programą (įskaitant ir akademinių atostogų laikotarpį), taip pat tuo atveju, kai yra mirę pilnamečio asmens abu tėvai

(turėtas vienintelis iš tėvų), mokymosi laikotarpiu, bet ne ilgiau kaip iki asmeniui sukanka 24 metai, skiriama ir kartą per mėnesį mokama 4 bazinių socialinių išmokų dydžio išmoka. Ši išmoka neskiriama ir nemokama asmenims, daugiau kaip du kartus įstojusiems į tos pačios mokyklų grupės mokyklą (kaip suskirstyta pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą).

3. Šeimynos vykdomai vaiko globai (rūpybai) užtikrinti už vaiką, kuriam globa (rūpyba) nustatyta šeimynoje, yra mokamas 4 bazinių socialinių išmokų dydžio globos (rūpybos) išmokos tikslinis priedas, kuris naudojamas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

4. Kai išmokos gavėjas, gaunantis globos (rūpybos) išmoką, įstatymų nustatyta tvarka gauna našlaičių pensiją ir (ar) vaiko išlaikymui kas mėnesį mokamą periodinę išmoką, globos (rūpybos) išmokos dydis yra lygus skirtumui tarp išmokos gavėjui nustatyto globos (rūpybos) išmokos dydžio ir gaunamos našlaičių pensijos bei (ar) vaiko išlaikymui kas mėnesį mokamos periodinės išmokos dydžio.

5. Išmokos gavėjas, gaunantis šio straipsnio 2 dalyje nustatytą išmoką, turi teisę gauti stipendiją pagal mokymosi rezultatus.

6. Vaikui (asmeniui), kuris mokosi pagal bendrojo ugdymo ir (ar) pagal formaliojo profesinio mokymo programas ir yra išlaikomas (nemokamai gauna nakvynę ir maistą) bendrojo ugdymo mokyklos ar profesinio mokymo įstaigos bendrabutyje ar vaikų socializacijos centre, mokslo metais skiriama 2 bazinių socialinių išmokų dydžio išmoka per mėnesį.

7. Globos (rūpybos) išmoka ir globos (rūpybos) išmokos tikslinis priedas neskiriami ir nemokami:

1) jeigu vaikas (asmuo) yra suimtas, atlieka su laisvės atėmimu susijusią bausmę, jam Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka paskirtos priverčiamosios stacionarinio stebėjimo specializuotose psichikos sveikatos priežiūros įstaigose medicinos priemonės, paskelbta jo paieška ar jis teismo pripažintas nežinia kur esančiu, – kol neišnyksta nurodytos aplinkybės;

2) jeigu vaiko laikinoji globa (rūpyba) nustatyta tėvų prašymu dėl jų laikino išvykimo iš Lietuvos Respublikos.“

7 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 9 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„9 straipsnis. Vienkartinė išmoka įsikurti

1. Asmenims, kuriems buvo nustatyta vaiko globa (rūpyba), pasibaigus vaiko globai (rūpybai) dėl pilnametystės, emancipacijos ar santuokos sudarymo, skiriama vienkartinė 50 bazinių socialinių išmokų dydžio, o nuo 2009 m. sausio 1 d. – 75 bazinių socialinių išmokų dydžio išmoka įsikurti.

2. Vienkartinė išmoka įsikurti neskiriama ir nemokama:

1) jeigu asmuo yra išlaikomas (nemokamai gauna nakvynę ir maistą) valstybės ar savivaldybės finansuojamoje įstaigoje;

2) jeigu vaiko laikinoji globa (rūpyba) buvo nustatyta tėvų prašymu dėl jų laikino išvykimo iš Lietuvos Respublikos;

3) jeigu asmuo yra suimtas, atlieka su laisvės atėmimu susijusią bausmę, jam Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka paskirtos priverčiamosios stacionarinio stebėjimo specializuotose psichikos sveikatos priežiūros įstaigose medicinos priemonės, paskelbta jo paieška arba jis teismo pripažintas nežinia kur esančiu, – kol neišnyksta nurodytos aplinkybės.

3. Vienkartinė išmoka įsikurti grynaisiais pinigais neišmokama, išskyrus atvejus, kai lieka nepanaudota mažesnė negu vieno bazinės socialinės išmokos dydžio išmokos dalis, kuri gali būti išmokama grynaisiais pinigais pačiam išmokos gavėjui. Vienkartinė išmoka įsikurti gali būti panaudota:

- 1) būstui (gyvenamosioms patalpoms) pirkti;
- 2) sumokėti daliai paskolos būstui statyti arba pirkti;
- 3) būsto nuomai;
- 4) mokesčiams už nuomojamo ar nuosavybės teise turimo būsto komunalines paslaugas;
- 5) būstui remontuoti arba rekonstruoti;
- 6) baldams, buitinei, vaizdo ir garso technikai, namų apyvokos reikmenims, vienam asmeniniam kompiuteriui įsigyti;
- 7) studijų ir neformaliojo švietimo kainai padengti, mokymosi priemonėms įsigyti;
- 8) žemės sklypui įsigyti;
- 9) mokamų sveikatos priežiūros prekių ir paslaugų išlaidoms apmokėti.“

8 straipsnis. 12 straipsnio 2, 3, 7, 9 dalių pakeitimas ir straipsnio papildymas 10, 11 dalimis

1. Pakeisti 12 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Globos (rūpybos) išmoką pilnamečiams asmenims, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo įstaigose, aukštosiose mokyklose, skiria ir moka savivaldybės, kurios teritorijoje yra mokykla, administracija. Jeigu gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje deklaravęs asmuo studijuoja užsienio valstybės bendrojo ugdymo mokykloje, profesinio mokymo įstaigoje, aukštojoje mokykloje, globos (rūpybos) išmoką jam skiria ir moka savivaldybės, kurios teritorijoje asmuo yra deklaravęs gyvenamąją vietą, administracija.“

2. Pakeisti 12 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vaiko globėjui (rūpintojui) globos (rūpybos) išmoką moka tos savivaldybės, kurios vaiko teisių apsaugos institucijos teikimu vaikui buvo nustatyta globa (rūpyba) arba po 2007 m. sausio 1 d. imtinai buvo globėju (rūpintoju) paskirta apskrities viršininko įsteigta vaikų socialinės globos įstaiga, administracija. Tais atvejais, kai besimokantis vyresnis kaip 18 metų asmuo lieka gyventi ir yra išlaikomas (nemokamai gauna nakvynę, maistą ir kitas paslaugas) šeimynoje ar socialinės globos įstaigoje, kurioje iki pilnametystės jam buvo nustatyta globa (rūpyba), ši išmoka mokama šeimynai ar socialinės globos įstaigai.“

3. Pakeisti 12 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Vienkartinės išmokos vaikui, vienkartinės išmokos įsikurti ir vienkartinės išmokos nėščiai moteriai dydis apskaičiuojamas pagal teisės į išmoką atsiradimo dieną galiojusius išmokos ir bazinės socialinės išmokos dydžius. Išmokos vaikui, išmokos privalomosios tarnybos kario vaikui ir globos (rūpybos) išmokos dydis ir globos (rūpybos) išmokos tikslinis priedas apskaičiuojami pagal tą mėnesį, už kurį išmoka mokama, galiojančius išmokos ir bazinės socialinės išmokos dydžius.“

4. Pakeisti 12 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Išmoka vaikui mokama vienam iš vaiką (vaikus) auginančių tėvų (ar turimam vieninteliam iš tėvų), globėjui (rūpintojui). Išmokos gavimo būdą pasirenka išmokos gavėjas, išskyrus tuos, kurie yra patyrę socialinę riziką.“

5. Papildyti 12 straipsnį 10 dalimi:

„10. Vidutinės bendrai gyvenančių asmenų mėnesio pajamos išmokai vaikui gauti apskaičiuojamos pagal praėjusių kalendorinių metų iki teisės gauti išmoką atsiradimo dienos pajamas arba, jeigu pagal praėjusių kalendorinių metų vidutinės mėnesio pajamas bendrai gyvenantys asmenys neturėjo teisės gauti išmokos vaikui, pajamoms sumažėjus, vidutinės mėnesio pajamos išmokai vaikui gauti apskaičiuojamos pagal praėjusių 12 kalendorinių mėnesių iki kreipimosi ar teisės gauti išmoką atsiradimo dienos pajamas. Jeigu bendrai gyvenantys asmenys gauna socialinę pašalpą pagal Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą ir (ar) socialinę paramą mokiniams pagal Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymą, išmoka vaikui skiriama pagal pajamas, kurios paskutinį kartą buvo nurodytos skiriant socialinę paramą. Skaičiuojant bendrai gyvenančių asmenų pajamas, jų globojamų (rūpinamų) vaikų pajamos į bendrai gyvenančių

asmenų pajamas neįskaitomos.“

5. Papildyti 12 straipsnį 11 dalimi:

„11. Bendrai gyvenančių asmenų pateikti duomenys apie gautas pajamas patikrinami Išmokų vaikams skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatyta tvarka.“

9 straipsnis. 13 straipsnio 2 dalies pakeitimas ir straipsnio papildymas 7 dalimi

1. Pakeisti 13 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Išmoka privalomosios tarnybos kario vaikui, globos (rūpybos) išmoka, globos (rūpybos) išmokos tikslinis priedas ir išmoka vaikui skiriami ir mokami nuo teisės gauti išmoką atsiradimo dienos, tačiau ne daugiau kaip už 12 praėjusių mėnesių nuo visų dokumentų, būtinų išmokai skirti, pateikimo savivaldybės administracijai dienos. Išmoka vaikui skiriama 12 mėnesių laikotarpiui arba trumpesniam laikotarpiui, jeigu vaikui sukanka šio įstatymo 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas amžius, iki kurio gali būti mokama išmoka vaikui, arba ši išmoka pradedama mokėti ir kitam tų pačių bendrai gyvenančių asmenų auginamam ar globojamam (rūpinamam) vaikui. Pasibaigus paskirtos išmokos vaikui mokėjimo laikotarpiui, dėl tolesnio išmokos vaikui skyrimo asmuo turi teisę kreiptis ir pateikti būtinus dokumentus išmokai gauti, taip pat nurodyti duomenis apie bendrai gyvenančių asmenų pajamas.“

2. Papildyti 13 straipsnį 7 dalimi:

„7. Baigusiam bendrojo ugdymo programą vyresniam kaip 18 metų asmeniui globos (rūpybos) išmoka mokama iki tų metų rugsėjo 1 dienos.“

10 straipsnis. 14 straipsnio 3 dalies pakeitimas

14 straipsnio 3 dalyje po žodžių „teismo tvarka“ įrašyti žodžius „jei su išieškojimu susijusios administravimo išlaidos neviršija išieškotinos sumos“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„3. Dėl išmokos gavėjo kaltės permokėta išmokos suma turi būti grąžinama ar išskaičiuojama savivaldybės administracijos sprendimu. Iš gavėjui pagal šį įstatymą priklausančių išmokų išskaitoma ne daugiau kaip po 20 procentų mokėtinos išmokos sumos per mėnesį, išskyrus atvejus, kai gavėjas sutinka, kad būtų išskaičiuojama daugiau kaip 20 procentų mokėtinos išmokos sumos, tol, kol bus visiškai padengta išieškoma suma. Jei išmokos mokėjimas gavėjui nutraukiamas, o visa permokėta išmokos suma negrąžinta arba neišskaičiuota, likęs įsiskolinimas išieškomas teismo tvarka, jei su išieškojimu susijusios administravimo išlaidos neviršija išieškotinos sumos.“

11 straipsnis. 15 straipsnio 2 dalies pakeitimas

Pakeisti 15 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Savivaldybių administracijos socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka turi teikti duomenis apie jų teritorijose asmenims išmokėtas išmokas.“

12 straipsnis. Šeštojo skirsnio pavadinimo pakeitimas

Pakeisti šeštojo skirsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„ŠEŠTASIS SKIRSNIS IŠMOKŲ TEIKIMAS ESANT SOCIALINEI RIZIKAI“.

13 straipsnis. 17 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 17 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„17 straipsnis. Išmokų teikimas asmenims, patyrusiems socialinę riziką

1. Asmenims, patyrusiems socialinę riziką, šio įstatymo nustatytos išmokos teikiamos savivaldybių tarybų nustatyta tvarka.

2. Išmokos asmenims, patyrusiems socialinę riziką, gali būti teikiamos:

- 1) piniginėmis lėšomis vaiką prižiūrinčiai motinai ar tėvui (įmotei ar įtėviui);
- 2) piniginėmis lėšomis vyresniam kaip 16 metų vaikui;
- 3) maisto produktais, drabužiais, avalyne, higienos reikmenimis ir kitomis vaikams būtinomis prekėmis;
- 4) socialinėmis kortelėmis, skirtomis pirkti maisto parduotuvėse;
- 5) maitinimo talonais;
- 6) paslaugomis, vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu;
- 7) apmokant vaikų maitinimo išlaidas mokyklose ar dienos centruose;
- 8) apmokant vaikų išlaikymo išlaidas ikimokyklinėse įstaigose;
- 9) kitais savivaldybių tarybų nustatytais būdais.“

14 straipsnis. 18 straipsnio 2 punkto pakeitimas

Pakeisti 18 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) tikrinti bendrai gyvenančių asmenų gyvenimo sąlygas ir, surašius buities tyrimo aktą, priimti sprendimą laikyti bendrai gyvenančius asmenis patyrusiais socialinę riziką;“.

15 straipsnis. 21 straipsnio pripažinimas netekusiu galios

21 straipsnį pripažinti netekusiu galios.

16 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 ir 3 dalis, įsigalioja 2012 m. sausio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.
3. Savivaldybių tarybos iki šio įstatymo įsigaliojimo priima ar pakeičia Išmokų teikimo asmenims, patyrusiems socialinę riziką, tvarkos aprašą.
4. Išmoka vaikui, paskirta iki šio įstatymo įsigaliojimo vaikams iki 2 metų, nuo 2012 m. sausio 1 d. iš naujo skiriama ir mokama pagal šio įstatymo nuostatas.
5. Išmoka vaikui, paskirta iki šio įstatymo įsigaliojimo vyresniems kaip 2 metų vaikams, mokama iki paskirtos išmokos nustatyto mokėjimo laikotarpio pabaigos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTĖ

DALIA GRYBAUSKAITĖ
